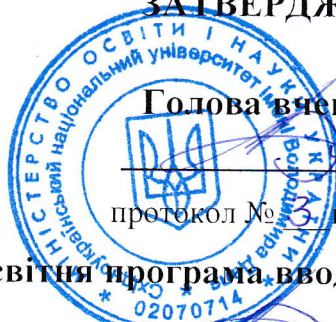

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНО ПРОГРАМА
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
За спеціальністю 032 – Історія та археологія
(за предметними спеціальностями)
Галузь знань 03 - «Гуманітарні науки»
Кваліфікація бакалавр з історії та археології

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради

_____ / О.В. Поркуян
протокол № 3 від «29» 11 2019 р.

Освітня програма вводиться в дію з 04.12.2019 р.

Ректор _____ / _____ /

Наказ № 319/4 від «04» 12 2019 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

1. МЕТОДИЧНА РАДА СНУ ім.В.ДАЛЯ

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2019 р.

Голова методичної ради СНУ ім.В.Далія _____ Марченко Д.М.

2. ВЧЕНА РАДА ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Протокол № 3 від « 28 » листопада 2019 р.

Голова вченої ради юридичного факультету _____ Арсентьева О.С.

3. МЕТОДИЧНА КОМІСІЯ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Протокол № 3 від « 27 » листопада 2019 р.

Голова методичної комісії юридичного факультету _____ Капліна Г.А.

4. КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

Протокол № 7 від « 18 » листопада 2019 р.

Завідувач кафедри _____ Михайлюк В.П.

ЗМІСТ

1 ВСТУП.....	4
1.1 Загальні відомості.....	4
2 ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ.....	4
3 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ.....	5
4 ВИЗНАЧЕННЯ.....	6
5 ПОЗНАЧЕННЯ.....	10
6 ПРОФІЛЬ.....	11
6.1 Загальна інформація.....	11
6.2 Мета освітньої програми.....	11
6.3 Характеристика програми.....	11
6.4 Здатність до працевлаштування та подальшого навчання.....	13
6.4.1 Здатність до працевлаштування.....	13
6.4.2 Подальше навчання.....	13
6.5 Стиль викладання.....	13
6.5.1 Підходи до викладання та навчання.....	13
6.5.2 Методи оцінювання.....	14
6.6 Програмні компетентності.....	14
6.6.1 Загальні компетентності.....	14
6.6.2 Професійні компетентності бакалавра історії та археології.....	15
6.7 Програмні результати навчання.....	16

1 ВСТУП

1.1 Загальні відомості

Освітня програма (ОП) є нормативним документом, який відповідає таким положенням Закону України «Про вищу освіту»:

– ст. 1, п. 1. 17 - освітня програма (освітньо-професійна, освітньо-наукова) - система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає:

1) вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;

2) перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення;

3) кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми;

4) очікувані результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

– ст. 10, п. 3 - стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;

2) перелік компетентностей випускника;

3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей);

4) форми атестації здобувачів вищої освіти;

5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

– ст. 5, п.1 - перший (бакалаврський) рівень передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

– ст. 1 п. 1.13 - компетентність визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

– ст. 1 п. 1.19 - результати навчання - сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

2 ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Освітня програма використовується під час :

– акредитації освітньої програми, інспектуванні освітньої діяльності за спеціальністю та спеціалізацією;

– розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін й практик;

– розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;

– визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації;

– професійної орієнтації здобувачів фаху.

Освітня програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій і встановлює:

- обсяг та термін навчання бакалаврів;
- загальні компетенції;
- професійні компетентності за спеціальністю та спеціалізаціями;
- перелік та обсяг навчальних дисциплін для опанування компетентностей освітньої програми;
- вимоги до структури навчальних дисциплін.

Освітня програма використовується для:

- складання навчальних планів та робочих навчальних планів;
- формування індивідуальних планів студентів;
- формування програм навчальних дисциплін, практик, змісту індивідуальних завдань;
- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;
- акредитації освітньої програми;
- зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
- атестації бакалаврів спеціальності 032 «Історія та археологія».

Користувачі освітньої програми:

- здобувачі вищої освіти, які навчаються в СНУ ім. В. Даля;
- викладачі СНУ ім. В. Даля, які здійснюють підготовку бакалаврів спеціальності 032 «Історія та археологія»;
- Екзаменаційна комісія спеціальності 032 «Історія та археологія»;
- Приймальна комісія СНУ ім. В. Даля.

Освітня програма поширюється на кафедри СНУ ім. В. Даля, що здійснюють підготовку фахівців ступеня бакалавра спеціальності.

з НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Освітня програма розроблена на основі таких нормативних документів:

1) Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 // Відомості Верховної Ради. -2014. - № 37, 38.

2) Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

3) Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2015 №266 «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

4) Наказ МОН України від 06. 11. 2015 № 1151 Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими

здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266.

5) Наказ МОН України від 15 жовтня 2015 № 1085 Про Умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2016 році;

6) Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: проект [Електронний ресурс] / М-во освіти і науки України. - К. - Режим доступу: (<http://mon.gov.ua/citizens/zv'yazki-z-gromadskistyuu/gromadske-obgovorennnya-2016.html>).

7) Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (Ліцензійні умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти)

4 ВИЗНАЧЕННЯ

У програмі терміни вживаються в такому значенні;

1) автономність і відповідальність - здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності;

2) акредитація освітньої програми - оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності вищого навчального закладу за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; досягнення заявлених у програмі результатів навчання;

3) атестація - це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти;

4) бакалавр - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра визначається вищим навчальним закладом;

5) вища освіта - сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти;

6) вищий навчальний заклад - окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей;

7) галузь знань - основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

8) дипломна робота - це кваліфікаційна робота, що має на меті виконання виробничих завдань, спрямованих на організацію технологічного процесу (технічну підготовку, забезпечення функціонування, контроль) та управління (планування, облік, аналіз, регулювання) організацією та власне технологічним процесом. Програми дипломних робіт зазвичай регламентовано певними професійними функціями й завданнями згідно з освітніми стандартами відповідних рівнів підготовки;

9) дипломний проект - це кваліфікаційна робота, що присвячена реалізації виробничих завдань, переважна більшість яких віднесена до проектної та проектно-конструкторської професійних функцій. У межах цієї роботи передбачається виконання технічного завдання, ескізного й технічного проектів, робочої, експлуатаційної, ремонтної документації тощо;

10) дисциплінарні компетентності - деталізовані програмі компетентності як результат декомпозиції компетентностей фахівця спеціальності (спеціалізації) певного рівня вищої освіти;

11) Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) - система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується в кредитах ЄКТС;

12) засоби діагностики - документи, що затверджені в установленому порядку, та призначені для встановлення ступеню досягнення запланованого рівня сформованості компетентностей студента при контрольних заходах;

13) здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються у вищому навчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

14) змістовий модуль - сукупність умінь, знань, цінностей, які забезпечують реалізацію певної компетентності;

15) знання - осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні);

16) інтегральна компетентність - узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

17) інформаційне забезпечення навчальної дисципліни - засоби навчання, у яких системно викладено основи знань з певної дисципліни на рівні сучасних досягнень науки і культури, опора для самоосвіти і самонавчання (підручники; навчальні посібники, навчально-наочні посібники, навчально-методичні посібники, хрестоматії, словники, енциклопедії, довідники тощо);

18) кваліфікаційний рівень - структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня;

19) кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений компетентний орган установив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами;

20) компетентність/компетентності (за НРК) - здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості;

21) комунікація - взаємозв'язок суб'єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності;

22) кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі кредит ЄКТС) - одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС;

23) курсова робота - індивідуальне завдання, виконання якого спрямовано на організацію технологічного процесу (наприклад, технічну підготовку, забезпечення функціонування, контроль) та управління ним (планування, облік, аналіз, регулювання);

24) курсовий проект - індивідуальне завдання виконання якого відноситься здебільшого до проектної та проектно-конструкторської діяльності. Цей вид навчальної роботи може включати елементи технічного завдання, ескізні та технічні проекти, розроблення робочої, експлуатаційної, ремонтної документації тощо. Виконання курсового проекту регламентується відповідними стандартами;

25) магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків;

26) методичне забезпечення навчальної дисципліни - рекомендації до супроводження навчальної діяльності студента за всіма видами навчальних

занять, що містить, у тому числі інформацію щодо засобів та процедури контрольних заходів, їх форми та змісту, методів розв'язання вправ, джерел інформації;

27) молодший бакалавр - це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої-професійної програми, обсяг якої становить 90-120 кредитів ЄКТС;

28) навчальна дисципліна – сукупність модулів, що підлягає підсумковому контролю;

29) навчальний елемент – мінімальна навчальна інформація самостійного смислового значення (поняття, явища, відношення, алгоритми);

30) об'єкт діагностики – компетентності, опанування яких забезпечуються навчальною дисципліною;

31) об'єкт діяльності – процеси, явища, технології або (та) матеріальні об'єкти на які спрямована діяльність фахівця (суб'єкта діяльності). Незалежно від фізичної природи об'єкт діяльності має певний період (цикл) існування, який передбачає етапи: проектування (розроблення), протягом якого вирішуються питання щодо забезпечення певних його якостей та властивостей; створення (виробництва, впровадження); експлуатації, протягом якої об'єкт використовується за призначенням; відновлення (ремонт, удосконалення), яке пов'язане з відновленням властивостей якості, підвищенням ефективності тощо; утилізації та ліквідації.

32) освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

33) освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

34) освітня діяльність – діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

35) підсумковий контроль – комплексне оцінювання запланованого рівня сформованості дисциплінарних компетентностей;

36) поточний контроль – оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу під час проведення аудиторного навчального заняття (опитування студентів на лекціях, перевірка та прийом звітів з виконання лабораторних робіт, тестування тощо);

37) програма дисципліни – нормативний документ, що визначає зміст навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми, розробляється кафедрою, яка закріплена наказом ректора для викладання дисципліни;

38) результати навчання (Закон України «Про вищу освіту») – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти;

39) результати навчання (Національна рамка кваліфікацій) – компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання;

40) робоча програма дисципліни – нормативний документ, що розроблений на основі програми дисципліни відповідно до річного навчального плану (містить розподіл загального часу на засвоєння окремих навчальних елементів і модулів за видами навчальних занять та формами навчання);

41) самостійна робота – діяльність студента з вивчення навчальних елементів та змістових модулів, опанування запланованих компетентностей, виконання індивідуальних завдань, підготовки до контрольних заходів;

42) спеціалізація – складова спеціальності, що визначається вищим навчальним закладом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

43) спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

44) стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності;

45) стандарт освітньої діяльності – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу вищого навчального закладу й наукової установи;

46) уміння - здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів).

47) якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

5 ПОЗНАЧЕННЯ

НРК - Національна рамка кваліфікацій;

ЗК - загальні компетентності;

ЗР - загальні результати навчання;

ПК - професійні компетентності за спеціальністю;

ПР - професійні результати навчання;

Н - нормативний вид навчальної діяльності за спеціальністю;

В - вибіркова навчальна діяльність;

КР – курсова робота;

КП - курсовий проект.

Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	перший (освітньо-науковий) рівень
Ступінь, що присвоюється	бакалавр
Назва галузі знань	03 «Гуманітарні науки»
Назва спеціальності	032 «Історія та археологія»
Обмеження щодо форм навчання	Дозволяється підготовка за очною (денною, вечірньою) та заочною (дистанційною) формами навчання
Кваліфікація освіти, що присвоюється	Бакалавр історії та археології (з можливим додаванням назви спеціалізації відповідно до освітньої програми вишу)
Мета програми	
Забезпечення наукової і професійної (теоретичної та практичної) підготовки конкурентоспроможного компетентного фахівця, здатного реалізувати професійну діяльність у загальноосвітньому закладі, забезпечувати різні форми здобуття освіти базового рівня та поглиблювати інструментальні знання та когнітивні уміння шляхом можливого подальшого навчання за магістерською програмою.	
Характеристика програми	
Предметна область	<p><i>Предметна область:</i> система знань про історичне минуле України та людства, причино-наслідковий зв'язок історичних подій і процесів, тенденції історичного поступу та закономірності функціонування людського суспільства, особливості формування й побутування історико-культурної спадщини.</p> <p><i>Об'єкти вивчення та діяльності:</i> – минуле України та людства в усіх його проявах; – пам'ятки історії та культури, історична пам'ять, історична політика, соціокультурні практики у минулому та сьогоденні;</p>

	<p>– базові категорії, методологічний інструментарій та теоретичні концепції, які використовуються під час історичного пізнання;</p> <p>– значення та смисли діяльності людей у минулому, загальнолюдські національні цінності, представлені в наукових фактах, текстах, речових пам'ятках, пам'ятках духовної культури та у соціальних практиках.</p> <p><i>Цілі навчання:</i></p> <p>– здобуття фундаментальних знань про національну і всесвітню історію;</p> <p>– оволодіння ключовими теоретико-методологічними засадами і методами вивчення та інтерпретації історичного минулого;</p> <p>– формування здатностей застосовувати набуті знання для збереження та використання культурного спадку, вирішення актуальних проблем сьогодення;</p> <p>– вироблення навичок виявлення, опрацювання та інтерпретації об'єктів матеріальної та нематеріальної культурної спадщини.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i></p> <p>система наукових теорій, концепцій, гіпотез, принципів, категорій, методів, які використовуються у процесі історичного пізнання.</p> <p><i>Методи, методики та технології (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці):</i></p> <p>загальнонаукові і спеціально наукові методи, які застосовуються під час здійснення історичних та археологічних досліджень, а також методики і технології, які використовуються для вивчення, збереження та використання пам'яток історії і культури.</p>
<p>Фокус програми</p>	<p>Здатність аналізувати та оперувати арсеналом сучасної академічної історичної науки, проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вимог компетентісно-орієнтованого навчання за напрямом підготовки «Історія та археологія». Акцент на архівознавчій та джерелознавчій діяльності, використанні первинних та вторинних джерел, документів з суспільно-історичних, соціокультурних, інтеграційних проблем України, історіографії критично.</p>
<p>Орієнтація програми</p>	<p>Програма спрямована на оволодіння фундаментальними знаннями історії, навичками наукового дослідження. Орієнтована на глибоку спеціальну підготовку, науковців,</p>

	<p>учителів історії, працівників державних установ та громадських організацій, ініціативних фахівців, здатних генерувати нові ідеї та знання на базі сучасних досягнень науки, готових до безперервного і актуального навчання. Міждисциплінарна та багатoproфільна підготовка фахівців, що володіють науковим інструментарієм для теоретичних та експериментальних досліджень та практичної діяльності у архівно-джерелознавчій та музеєзнавчій роботі, дослідженні суспільно-політичних і соціокультурних реалій розвитку європейського простору відповідно до європоцентристських інтеграційних процесів в Україні, у педагогічній діяльності.</p>
Особливості програми	<p>Більша частина часу присвячена науково-дослідній роботі та написанню дисертації. Решта часу відводиться для поглиблення знань за рахунок вивчення фахових наукових та теоретичних курсів і отримання практичних навиків пов'язаних з плануванням та здійсненням наукових досліджень у галузі історії, підготовкою доповідей результатів досліджень на наукових конференціях та семінарах, складанням документації для одержання грантів на наукові дослідження, організацію та здійснення педагогічної діяльності.</p>
Працевлаштування та продовження освіти	
Працевлаштування	<p>Допуск до професії – за наявності освітньої й професійної кваліфікації, підтвердженої відповідним документом.</p> <p>Бакалавр історії та археології може працювати в науковій, організаційно-управлінській та освітній галузях; на викладацьких та інших посадах у закладах загальної середньої освіти, ВНЗ 1–2 рівнів акредитації (за наявності в освітній програмі циклу психолого-педагогічних та методичних дисциплін і проходження відповідних практик); в органах державної влади і місцевого самоврядування; в аналітично-інформаційних інституціях; у друкованих та електронних засобах масової інформації, PR-технологіях; у соціальних і культурних закладах, громадських організаціях, партіях тощо.</p> <p>Відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010, зокрема, може працювати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – історик, історик (економіка), історик (політика), історик (суспільні відносини), консультант з питань історії; – архівіст, експерт з комплектування музейного та виставочного фонду, зберігач експонатів, зберігач фондів;

	<ul style="list-style-type: none"> – антрополог; – археограф, археолог, етнолог, палеограф; – вчитель-стажист середнього навчально-виховного закладу.
Продовження освіти	Особа, яка здобула вищу освіту першого (бакалаврського) рівня, має право продовжити навчання за другим (магістерським) рівнем.
Стиль та методика навчання	
Підходи до викладання та навчання	Основний підхід через лекційні курси, консультації, самопідготовка у бібліотеці, проектна робота. Дослідницькі семінари та навчання навичкам відповідно до загальних компетенцій. Провідними в якісній трансформації навчального середовища для студентів є технології контекстного, імітаційного, проблемного, модульного, проектного навчання. Основними підходами до навчання є проблемний та практико-орієнтований, що реалізуються засобами застосування в лекційні курси методології та методики науково-дослідницького пошуку, у дослідницькій спрямованості семінарських занять із спеціальних дисциплін, шляхом зміщення акцентів на практичну спрямованість дисциплін методичного циклу, орієнтації різних видів практики на результат.
Система оцінювання	Усні та письмові іспити, презентації, есе, навчальна практика, випускна кваліфікаційна робота. Проміжне оцінювання шляхом самоперевірки, розвиток дослідницьких та загальних навиків; оцінювання після вивчення курсу усно та в письмовій формі.

Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Для бакалавра з історії обсяг освітньо-професійної програми складає – 240 кредитів ЄКТС на основі повної вищої освіти.

Мінімум 75% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми історичної освіти та науки, професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у галузі історії та археології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної історичної практики
Загальні компетентності	ЗК 1. Володіти активною громадянською позицією, що ґрунтується на демократичних переконаннях, гуманістичних та етичних цінностях
	ЗК 2. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих

	обов'язків, вміння працювати у команді та виявляти лідерські здібності
	ЗК 3. Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, здатність спілкуватися та співпрацювати з фахівцями інших галузей, адаптуватися у соціальному та професійному середовищі. Здатність до усвідомленого поповнення і розширення комунікативних навичок у професійній сфері впродовж життя
	ЗК 4. Здатність до вільної ділової комунікації іноземною мовою для спілкування у науковій, викладацькій, професійній та соціально-культурній сферах, володіння фаховою термінологією іноземною мовою. Здатність працювати в міжнародному науковому просторі
	ЗК 5. Розуміння філософсько-світоглядних засад, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної історичної освіти та науки в умовах глобалізації і інтернаціоналізації. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
	ЗК 6. Готовність до самостійної науково-педагогічної діяльності, здатність реалізовувати різні складові процесу навчання, здатність формувати особистість з високими моральними якостями
	ЗК 7. Здатність організовувати та здійснювати роботу відповідно до вимог охорони праці, техніки безпеки, протипожежної безпеки та санітарно-гігієнічного режиму з урахуванням специфіки професійної діяльності навчальних та наукових закладів.
	ЗК 8. Здатність критичного аналізу сучасної наукової літератури для обґрунтування та вибору напрямків наукових досліджень, ознайомлення з передовим світовим досвідом роботи у історичному секторі та використання цієї інформації в освітній та науковій діяльності
	ЗК 9. Здатність обирати та застосовувати сучасне програмне забезпечення та Internet-ресурси у науковій та професійній діяльності. Навички використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК 10. Здатність ефективно планувати та раціонально організовувати професійну діяльність, використовувати організаторські навички для планування роботи колективу, здатність об'єктивно оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт та усвідомлювати відповідальність науковця та викладача перед суспільством
	ЗК 11. Здатність усвідомлювати соціальну значущість професії історика, викладача та науковця, застосовувати принципи академічної доброчесності, наукової і викладацької етики та деонтології при виконанні професійних обов'язків
	ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї та визначати шляхи для їх реалізації у галузі освіти, науки та професійної діяльності, розширяти сферу власної компетентності, розробляти оптимальні стратегії своєї діяльності
	ЗК 13. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.
	ЗК 14. Здатність застосовувати професійні та особистісні якості для забезпечення конкурентоспроможності української освіти та науки у світовому освітньому та науковому просторі. Здатність розробляти та управляти науковими проектами
	ЗК 15. Здатність та прагнення до реалізації та оптимального використання свого професійного, творчого та наукового потенціалу в інтересах особистості, суспільства і держави.
	ЗК 16. Здатність життєво й фахово реалізовувати себе на основі ціннісно-

	світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі й цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства.
Спеціальні (фахові) компетентності	ФК 1. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних історичних практик у галузі історичної освіти та науки.
	ФК 2. Знання провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу. Знання методологічних принципів та методів археологічного та історичного дослідження
	ФК 3. Здатність організувати та проводити комплексну обробку результатів наукових досліджень. Ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії.
	ФК 4. Здатність до аналізу обробки результатів наукових досліджень та їх оформлення у статтях, монографіях, інформаційних листах, наукових звітах тощо відповідно до сучасних вимог. Здатність до написання наукового дослідження історичної проблеми або статті у фахове видання
	ФК 5. Здатність ідентифікувати, вимірювати та оцінювати ризики, пов'язані з науково-дослідною та інноваційною діяльністю в сфері історичних студій. Здатність до пошуку, оброблення на аналізу інформації з різних джерел
	ФК 6. Здатність проводити аналіз, моделювання та прогнозування соціально-економічних процесів з урахуванням історичного досвіду, визначати показники їх результативності з подальшим обґрунтуванням напрямків їх удосконалення відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні та за кордоном
	ФК 7. Здатність до написання/складання навчальної та навчально-наукової літератури: підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій тощо з урахуванням змісту навчальних програм та сучасних вимог
	ФК 8. Представлення результатів наукової діяльності професійній спільноті та широкому загалу у вигляді доповідей на конференціях різного рівня, лекцій для фахівців з історії, науково-просвітницьких заходах у тому числі з метою популяризації історичної освіти та науки
	ФК 9. Здатність розробляти, впроваджувати та застосовувати оптимальні підходи для організації та здійснення освітньої та наукової діяльності відповідно до сучасних світових тенденцій
	ФК 10. Здатність здійснювати аналіз діяльності організацій та установ з охорони та збереження історико-культурної спадщини, визначати шляхи її оптимізації з урахуванням сучасних наукових досягнень
	ФК 11. Здатність обґрунтовувати, організувати та здійснювати заходи щодо управління якістю діяльності організацій та установ з охорони та збереження історико-культурної спадщини.

**Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти,
сформульований у термінах результатів навчання**

Компетентності	Результати навчання
Загальні	
ЗК 1	Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії, що заснована на гуманістичних і етичних засадах. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, науковою та освітньою спільнотою, ефективно працювати у команді
ЗК 2	свідоме використання студентами пізнавальних здібностей для набуття, застосування, управління знаннями.
ЗК 3	використання мови як засобу для усної та письмової комунікації, обміну знаннями, ідеями, емоціями, наполегливість, уміння відповідати за себе та зрілі рішення, уміння співпрацювати.
ЗК 4	впевнене і критичне використання технологій інформаційного суспільства для роботи та спілкування, сукупність знань, умінь і навичок виконання різних видів інформаційної діяльності і ціннісне ставлення до цієї діяльності.
ЗК 5	здатність обмінюватися інформацією, спілкуватися, встановлювати і підтримувати соціальні зв'язки, здатність до співпраці, розв'язання проблем, взаєморозуміння.
ЗК 6	навички формування цінностей, пов'язаних із саморозвитком та самовдосконаленням у професійній діяльності, обізнаність у власних сильних і слабких сторонах, здатність до самоаналізу, ідентифікації і розвитку індивідуальних позитивних якостей.
ЗК 7	Дотримуватись вимог охорони праці, техніки безпеки, протипожежної безпеки та санітарно-гігієнічного режиму при здійсненні наукової та освітньої професійної діяльності
ЗК 8	Критично аналізувати інформацію, наведену у сучасній світовій науковій та науково-популярній літературі, інформаційних базах даних тощо, та використовувати її у науковій та освітній діяльності
ЗК 9	Обирати сучасне наукове програмне забезпечення, Internet-ресурси для планування, організації та здійснення професійної діяльності. Використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією тощо.
ЗК 10	уміння будувати суб'єктно-суб'єктні відносини у професійній діяльності, здатність до активної співпраці та інтеграції в прагненні до мети спільно з іншими людьми, установами, організаціями.
ЗК 11	Ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для суспільства в цілому
ЗК 12	здатність застосовувати на практиці знання та дослідницькі вміння, готовність до прийняття самостійних рішень, відповідальність за результати діяльності.
ЗК 13	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості. Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації.

ЗК 14	раціонально організувати власну діяльність та ефективно використовувати час.
ЗК 15	розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.
ЗК 16	Здатність життєво й фахово реалізувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі й цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства.
Фахові	
ФК 1	знання змісту та методології фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу, орієнтуватися в історичному просторі.
ФК 2	здатність ефективно й грамотно працювати з різними джерелами історичної інформації та будувати усні та письмові висловлення щодо історичних фактів, історичних постатей та історичної теорії, визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснення історичних фактів, явищ, процесів та формулювати оцінки та версії історичного руху й розвитку.
ФК 3	працювати з різними джерелами інформації, аналізувати, синтезувати, узагальнювати та використовувати її для навчання, готовність до самостійної роботи, здатність застосовувати накопичені теоретичні знання на практиці, готовність до організації краєзнавчих студій у професійній діяльності
ФК 4	здатність до застосування системи педагогічних, психологічних, предметних знань та професійно-методичних умінь, які базуються на знаннях дидактики, поінформованість з проблем інновацій в галузі освіти, використання різноманітних освітніх технологій і засобів навчання.
ФК 5	виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проєктів.
ФК 6	вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси та використовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання історичних і археологічних джерел, зокрема, інструментарій спеціальних історичних дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або пов'язаних із ними даних
ФК 7	використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища
ФК 8	знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних

	типів спілкуватися державною та рідною мовою, однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти використовувати в професійних цілях давні мови.
ФК 9	знання правил археографічної, архівної та музейної роботи, принципів експонування артефактів і підготовки тематико-експозиційного плану.
ФК 10	Визначати шляхи оптимізації розвитку організацій та установ з охорони та збереження історико-культурної спадщини на підставі всебічного аналізу результатів їх діяльності з урахуванням сучасних наукових підходів, спираючись на історичний досвід з урахування даних, отриманих з різних джерел. Розуміти значущість історичних знань про науку та техніку в загальносвітовому процесі. Проявляти розуміння важливості знань базової основи тих чи інших історичних подій, до яких приводила низка взаємопов'язаних факторів.
ФК 11	вміння коментувати, анутовати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію

Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Атестація здійснюється у такій формі:</p> <p>Єдиного (комплексного) державного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю у встановленому порядку та/або публічного захисту дипломної роботи як кваліфікаційної роботи.</p> <p>Атестація осіб, які здобувають ступінь бакалавра, здійснюється атестаційною кваліфікаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань.</p> <p>Для публічного ознайомлення зі змістом кваліфікаційної дипломної бакалаврської роботи та запобігання академічного плагіату вони мають бути розміщені у форматі pdf або djvu на web-ресурсах відповідного структурного підрозділу вищого навчального закладу.</p> <p>Атестація здійснюється відкрито та гласно.</p>
Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи	<p>Бакалаврська кваліфікаційна робота з історії та археології представляє собою розгляд актуальної, теоретично і практично важливої проблеми з історії, археології, історіографії, джерелознавства та історичного краєзнавства з елементами наукового пошуку. Виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи передбачає поглиблення, систематизацію, закріплення теоретичних знань, а також вдосконалення практичних навичок, отриманих здобувачем за час навчання в бакалавраті. Робота має продемонструвати рівень опанування автором методик здійснення історичних та археологічних досліджень і навичок творчого розв'язання інтелектуальних завдань. Захист кваліфікаційної роботи передбачає виявлення здатності випускника аналізувати історичні джерела, аргументовано викладати результати свого дослідження, а також рівня його підготовленості до самостійної практичної роботи.</p> <p>Детальніше вимоги до кваліфікаційної роботи (зокрема щодо вибору та затвердження теми, структури та обсягів, критеріїв оцінювання тощо) розробляє й формулює у відповідному положенні профільна</p>

	<p>кафедра з урахуванням специфіки навчального плану підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі гуманітарних наук за спеціальністю 0323 – історія та археологія. Вимоги до кваліфікаційної роботи розглядає й ухвалює вчена рада факультету і затверджує декан факультету.</p>
<p>Вимоги до атестаційного/єдиного державного кваліфікаційного екзамену (екзаменів) (за наявності)</p>	<p>Складання здобувачем державного кваліфікаційного іспиту з історії та археології передбачає перевірку рівня його теоретичної фахової підготовки відповідно до навчального плану підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за цією спеціальністю.</p> <p>Програму кваліфікаційного іспиту з історії та археології, форму його проведення (усну, письмову, тестування тощо), екзаменаційні білети, варіанти завдань, перелік матеріалів тощо розробляє та визначає профільна випускова кафедра, розглядає й ухвалює вчена рада факультету і затверджує декан факультету чи директор інституту.</p> <p>У випадку, якщо навчальним планом спеціальності передбачені обидві форми підсумкової атестації, захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи передусє кваліфікаційний іспит.</p>
<p>Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)</p>	<p>Метою захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи є встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки випускника вимогам, що висувують до здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі гуманітарних наук за спеціальністю 032 – історія та археологія. Захист бакалаврської кваліфікаційної роботи здійснюють у відкритому режимі (публічно).</p> <p>Захистом кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією здобувач завершує курс навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в галузі гуманітарних наук за спеціальністю 032 – історія та археологія.</p> <p>На підставі рішення екзаменаційної комісії особі, яка успішно виконала освітньо-професійну програму першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, вищий навчальний заклад присуджує ступень бакалавра в галузі гуманітарних наук за спеціальністю 032 – історія та археологія з врученням диплома встановленого зразка про рівень освіти та кваліфікацію.</p>